

ДОГОВОР

меѓу

ВЛАДАТА НА УКРАИНА

и

ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

**за поттикнување и заемна заштита на
инвестиции**

Владата на Украина и Владата на Република Македонија, во натамошниот текст: Договорни страни, со желба за поттикнување на меѓусебната стопанска соработка во заеднички интерес за двете држави, со цел создавање и одржување поволни услови за инвестирање на инвеститори од едната Договорна Страна на територијата на другата Договорна Страна, имајќи ја во предвид потребата за поттикнување и заштита на странските инвестиции со цел забрзување на стопански развој на двете Договорните Страни, се договорија за следното:

Член 1

Дефиниции

За целите на овој Договор:

1) Изразот "инвестиција" се однесува на било кој вид на средства инвестирани од инвеститорот на едната Договорна Страна на територијата на другата Договорна Страна, под услов инвестирањето да е извршено според законите и прописите на последнава и ќе вклучува посебно, но не и исклучиво :

- а) подвижен и недвижен имот како и други сопственички права, како што се право на службеност, хипотеки и други права согласно со законот;
- б) акции, удели или било кој друг облик на учество во компаниите;
- в) побарувања кои гласат на пари или други услуги кои имаат стопанска вредност;
- г) права од интелектуална сопственост, вклучувајќи авторски права, трговски марки, патенти, индустриски дизајн, технички постапки, know-how, деловни тајни, трговски називи и good will поврзан со инвестиција ;
- д) било кои права кои произлегуваат од закон или договор, како што се концесии доделени во согласност со важечките прописи, со кои се уредува вршењето на работите, вклучувајќи ги правата за истражување, обработка, добивање и експлоатација на природните ресурси.

2. Изразот "инвеститор" означува било кое физичко или правно лице на едната Договорна Страна кое инвестирало, инвестира или ќе инвестира на територијата на другата Договорна Страна.

- а) Изразот "физичко лице" значи, во однос на двете Договорни Страни, било кое физичко лице кое е државјанин на Договорните Страни.
- б) Изразот "правно лице" значи, во однос на двете Договорни страни, правно лице вклучувајќи претпријатија, компании, корпорации, деловни здруженија и организации кои се основани или организирани согласно со респективното државно законодавство на некоја од Договорните Страни и имаат свое седиште на територијата на таа Договорна Страна.

3. Изразот "приход" значи пари кои се остваруваат од инвестициите, а особено профити, камати, дивиденди, надоместоци за авторски права и разни други надоместоци, вклучувајќи го и реинвестираниот капитал и капиталната добивка.

4. Изразот "територија" ја означува територијата на Република Македонија и територијата на Украина вклучувајќи го копнениот, водениот и воздушниот простор над кој засегнатата држава остварува суверени права и јурисдикција, согласно со меѓународното право.

5. Било каква промена во формата на инвестицијата не влијае на нејзиниот карактер како инвестиција.

Член 2

Поттикнување и одобрување на инвестиции

1. Секоја Договорна Страна на својата територија ќе ги поттикнува инвестициите на инвеститорите на другата Договорна Страна и ќе ги одобрува таквите инвестиции согласно со нејзините закони и прописи.

2. Кога Договорната Страна ќе го дозволи инвестирањето на својата територија, согласно со своите закони и прописи, ќе ги издаде потребните одобренија во врска со таквото инвестирање со поткрепа на лиценци спогодби и договори за техничка, трговска или административна соработка. Секоја Договорна Страна, кога е потребно, ќе настојува да издаде потребни одобренија во врска со работата на советници или други квалификувани лица со странско државјанство.

Член 3

Заштита и третман на инвестициите

1. Секоја Договорна Страна ќе ги заштитува на својата територија, инвестициите на инвеститорите од другата Договорна Страна извршени во согласност со нејзините закони и прописи и нема со неоправдани и дискриминаторски мерки да го попречува управувањето, одржувањето, користењето, уживањето, проширувањето, продажбата и, во краен случај, ликвидацијата на таквите инвестиции.

2. Секоја Договорна Страна ќе обезбеди правичен и непристрасен третман на инвестициите на инвеститорот од другата Договорна Страна во рамките на својата територија. Овој третман не смее да биде понеповолен од третманот кој секоја Договорна Страна го дава на инвестициите на сопствените инвеститори или на инвеститори од трета држава.

3. Третманот од став 1 и 2 на овој член нема да се применува на привилегии кои некоја од Договорните Страни ги дава на инвеститорите на трети држави врз основа на нивното членство или здружување во слободна трговска зона, царинска унија, заеднички пазар, или врз основа на постојни или идни спогодби кои се однесуваат на одбегнување на двојно оданочување или друг меѓународен договор или аранжман кој целосно или делумно се однесува на оданочувањето.

Член 4

Експропријација и надоместок

1. Ниедна Договорна Страна не може да преземе мерки на експропријација, национализација или други мерки со ист ефект спрема инвестициите на инвеститорите на другата Договорна Страна, освен во случај тие мерки да се преземени во јавен интерес, на правична основа, по законска постапка и ако е предвиден ефективен и адекватен надоместок.

Надоместокот мора да одговара на пазарната вредност на експроприраната инвестиција непосредно пред експропријацијата или претстојната експропријација да стане општо познат факт. Надоместокот за штетата содржи и камата, пресметана на годишна ЛИБОР основа од денот на национализацијата до денот на исплатата.

2. Износот на надоместокот ќе се одреди во конвертибилна валута, ќе биде слободно трансферибилен и ќе биде исплатен без неоправдано одлагање на овластено лице, без оглед на неговото живеалиште односно престојување.

Ќе се смета дека надоместокот е исплатен "без неоправдано одложување" доколку е извршен во период кој вообичаено е потребен за завршување на процедурата за исплата на надоместокот.

Наведениот временски период почнува да тече од денот кога е определен износот на експроприраната инвестиција и не смее да го надмине рокот од шест месеци.

3. На инвеститорите на една Договорна Страна кои ќе претрпат штета на инвестициите на територијата на другата Договорна Страна, заради војна или друг оружен судир, вонредна состојба, побуна, востание или немири, им е доделен третман обезбеден во член 3, став 2, во однос на повраток, обештетување, компензација или друг вид на надоместок.

Исплатата на наведените надоместоци, кога е можно, ќе се изврши без одлагање, во конвертибилна и слободно трансферибилна валута.

Член 5

Пренос

1. Секоја Договорна Страна на чија територија е извршено инвестирање на инвеститори од другата Договорна Страна, ќе им дозволи на инвеститорите слободен пренос на средствата во врска со овие инвестиции, а особено на:

- а) влогот и дополнителните суми на пари потребни за одржување и проширување на инвестициите;
- б) заработки, добивки, камати, дивиденди и други тековни приходи;
- в) износите за враќање на кредити, вклучувајќи и камати, кои се во непосредна врска со инвестирањето;
- г) надоместоци за авторски права (ROYALTIES) и провизии;
- д) приходите од целосна или делумна продажба или ликвидација на инвестицијата;
- ѓ) надоместоците од членот 4 на овој Договор;
- е) заработките на државјаните на едната Договорна Страна на кои им е дозволена работа во рамките на инвестициите на територијата на другата.

2. Преносите ќе бидат извршени без одлагање, во слободно конвертибилна валута според официјалниот курс за тековната трансакција на денот на преносот, во согласност со законите и прописите на Договорната Страна на чија територија инвестирањето е извршено, под услов да се намирени сите финансиски обврски спрема таа Договорна Страна.

3. Договорните Страни се обврзуваат да обезбедат за преносите од ставот 1 и 2 на овој член третман кој нема да биде понеповолен од третманот доделен на преносите во врска со инвестициите на инвеститорите од било која трета држава.

Член 6

Суброгација

1. Ако едната Договорна Страна или некоја агенција изврши плаќање на било кој од нејзините инвеститори по основ на гаранција или осигурување во согласност со договорот за инвестирање, другата Договорна Страна ќе го признае таквиот пренос, во корист на претходната Договорната Страна или агенција, во поглед на сите права на инвеститорот.

Договорната Страна или било која агенција на која по пат на суброгација, се пренесени правата на инвеститор, има право на истите права како и инвеститорот, и за да ги оствари, мора да ги преземе и извршува сите обврски кои за него од таа осигурана инвестиција произлегуваат.

2. Во случај на суброгација од став 1 на овој член инвеститорот нема да подигне тужба, освен ако за тоа посебно не го овласти Договорната Страна или било која агенција на таа Договорната Страна.

Член 7

Решавање на спорови помеѓу едната Договорна Страна и инвеститорите на другата Договорна Страна

1. Во случај на спор помеѓу едната Договорна Страна и инвеститор на другата Договорна Страна, инвеститорот е должен со детални податоци писмено да ја извести другата Договорна Страна за постоењето на таквиот спор. Таквиот спор помеѓу страните ќе се решава по пат на пријателски преговори.

2. Во случај кога спорот не може да се реши спогодбено, во рок од шест месеци од денот на писмениот поднесок со кој е известена другата Договорната Страна за предметот на спорот, според своја проценка, засегнатиот инвеститор може да предложи спорот да се поднесе до:

- компетентниот суд на Договорната Страна на чија територија инвестицијата е извршена; или
- "ad hoc" арбитражен суд, согласно Арбитражните правила на Комисијата за меѓународно трговско право на ООН (УНЦИТРАЛ); или
- Меѓународниот центар за решавање на инвестициони спорови (ИЦСИД), согласно Конвенцијата за решавање на инвестициони спорови меѓу држави и државјани на други држави, отворена за потпишување на 18.03.1965 година во Вашингтон Д.Ц., во случај двете Договорни страни да ја потпишале таа Конвенција.

3. Во случај на поведување спор пред надлежен орган на Договорната Страна или пред меѓународна арбитража, изборот за една од двете постапки е дефинитивен.

4. Арбитражната одлука односно пресудата ќе се донесе врз основа на:

- одредбите на овој Договор;
- националното право на Договорната Страна на чија територија инвестицијата е извршена, вклучувајќи ги и правилата за судир на законите;
- правилата и општо прифатените начела на меѓународното право.

5. Арбитражната одлука односно пресуда е конечна и задолжителна за двете страни во спорот. Секоја Договорна Страна е должна да ги спроведе арбитражните одлуки според прописите на нејзиното национално право.

Член 8

Решавање на спорови меѓу Договорните Страни

1. Споровите меѓу Договорните Страни кои се однесуваат на толкувањето и примената на одредбите на овој Договор, ќе се решаваат со консултации и преговори по дипломатски пат.

2. Доколку Договорните Страни не можат да постигнат спогодба за спорните прашања во рок од шест месеци од започнувањето на спорот меѓу нив, врз основа на барање од било која Договорна Страна, истиот ќе биде поднесен до арбитражен суд кој ќе биде конституиран на следниов начин:

Секоја Договорна Страна ќе именува по еден арбитер, а така именуваните арбитри ќе именуваат претседател кој мора да биде државјанин на трета држава која одржува дипломатски односи со двете Договорни страни.

3. Ако едната Договорна Страна не именува арбитер, ниту се јавува на повикот на другата Договорна Страна тоа да го стори во рок од два месеци од денот на повикот, арбитер ќе се именува по барање на таа Договорна Страна од претседателот на Меѓународниот суд на правдата.

4. Ако двата арбитри не може да се согласат за избор на претседател во рок од два месеци од нивното именување, истиот ќе биде именуван по барање на било која Договорна Страна од претседателот на Меѓународниот суд на правдата.

5. Ако во случаите од ставот 3 и 4 на овој член, претседателот на Меѓународниот суд на правдата е спречен во вршењето на својата функција или ако е државјанин на една од Договорните Страни, претседателот ќе го именува потпретседателот, а во случај на негова спреченост или припадност на една од Договорните Страни, претседателот ќе го именува најстариот судија на Судот кој не е државјанин на ниту една од Договорните Страни.

6. Арбитражниот суд, согласно другите одредби на Договорните Страни, ќе ја одреди сопствената постапка. Судот ќе донесува одлуки со мнозинство на гласови.

7. Одлуките на арбитражниот суд се конечни и задолжителни за двете Договорни Страни.

8. Секоја Договорна Страна ги поднесува трошоци за нејзиниот член на судот и за неговото претставување во арбитражната постапка; трошоците за претседателот и останатите трошоци ќе ги поднесат на еднакви делови Договорните Страни. Судот може да одлучи поголем дел од трошоците да ги поднесе едната Договорна Страна и оваа одлука ќе биде обврзувачка за двете Договорни страни.

Член 9

Поповолно право

1. Кога проблематиката се регулира истовремено со овој договор и со друг меѓународен договор на кој обете договорни страни се потписници, ништо во овој Договор не може да ја спречи било која од Договорните Страни или било кој од нивните инвеститори, кој поседува инвестиции на територијата на другата договорна страна, да ги примени правилата кои се попогодни за неговиот случај.

2. Ако третманот кој е обезбеден од една Договорна Страна за инвеститорите на другата Договорна Страна во согласност со своите закони и регулативи или други специфични одредби од договорите е поповолен отколку оној договорен со Договорот, ќе се примени поповолниот.

Член 10

Преговори и размена на информации

На писмено барање од едната Договорна Страна, другата Договорна Страна веднаш ќе пристапи кон преговори за толкување и примена на овој Договор.

На писмено барање од едната Договорна Страна, ќе биде разменета информација за влијанието кое законите, прописите, одлуките, административните практики или процедури или политики на другата Договорна Страна го имаат врз инвестициите на кои се однесува овој Договор.

Член 11

Примена

Одредбите од овој Договор ќе се применуваат на инвестициите на инвеститорите на едната Договорна Страна на територијата на другата Договорна Страна извршени пред, како и по стапувањето во сила на овој Договор.

Член 12

Влегување во сила

Овој Договор влегува во сила на денот на приемот на последното известување на едната Договорна Страна од другата Договорна Страна за исполнување на сите законски услови за влегување во сила на овој Договор.

Член 13

Траење и престанок на Договорот

1. Овој Договор останува во сила за период од десет (10) години и ќе продолжи да важи за сличен период или периоди, освен ако една година пред истекување на почетниот или последователниот период, било која од Договорните Страни ја извести другата Договорна Страна за нејзината намера за откажување на Договорот.

Известувањето за откажување на Договорот влегува во сила по истекот на една година од денот кога другата Договорна страна го примила известувањето за откажување на Договорот.

2. За инвестициите извршени пред датумот кога известувањето за откажување станува ефективно, одредбите од овој Договор ќе продолжат да се применуваат за период од десет години од денот на престанувањето на овој Договор.

Овој Договор е составен во ----- на-----, во две оригинални верзии на украински, македонски и англиски јазик, при што секој од текстовите е подеднакво автентичен. Во случај на неусогласеност при толкувањето, меродавен е англискиот текст на Договорот.

ЗА ВЛАДАТА

НА УКРАИНА

ЗА ВЛАДАТА

НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

